



Vastaus Tia Seppäsen ja 38 muun valtuutetun aloitteeseen koulujen ympäristöjen liikenteen turvallisuuden parantaminen

VD/5828/00.02.00.03/2025

KK/AV/PK/RH/MK/RN/OT/VW/SR

Tia Seppänen sekä 38 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Lasten turvallinen koulumatka on kaupungin tärkeä tavoite. Erityisesti ensimmäisen luokan aloittavat tarvitsevat aikuisia tukemaan ja ohjaamaan koulumatkan alkuvaiheissa. Joissakin kaupunginosissa tätä on toteutettu vapaaehtoisvoimin esimerkiksi asukasyhdistysten kautta, mutta vastuu ei voi olla yksin vanhemmilla ja yhdistyksillä.

Ehdotamme, että Vantaan kaupunki:

- selvittää nykyisen vapaaehtoisvetoisen valvonnan tilan ja resurssit koulujen ympäristöissä.
- ryhtyy koordinoimaan vapaaehtoistoimintaa yhdessä koulujen ja yhteisöjen kanssa.
- laatii mallin, joka helpottaa vapaaehtoisten osallistumista lasten koulumatkojen turvallisuuden tukemiseen.
- kiinnittää erityistä huomiota niihin kouluihin, joiden ympäristöä kuormittavat tietöiden tai rakennustyömaiden aiheuttamat riskit.

Näin varmistamme, että lasten koulumatkat ovat turvallisia ja että erityisesti pienimmät oppilaat saavat tarvitsemansa tuen.”

Kaupunginvaltuusto 25.8.2025 § 30

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Suomenkielisen perusopetuksen palvelualue ja ruotsinkielisten palveluiden palvelualue toteavat vastauksessaan seuraavaa:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala kiittää aloitteesta, jossa nostetaan esiin tärkeä aihe lasten koulumatkojen turvallisuuden parantamisesta toteuttamalla vapaaehtoistoimintaan perustuva malli. Kukin palvelualue vastaa oman vapaaehtoistoimintansa toteuttamisesta. Vapaaehtoistoiminnan verkoston tuen suunnittelua ja koordinoimista toteuttaa kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan yhteisöpalvelut. Vastuu järjestöyhteistyön kaupunkitasoisesta koordinoimisesta kuuluu saman toimialan yhteisille palveluille. Vastuu liikenteen ja infrastruktuurin kehittämisen osalta taas kuuluu kaupunkiympäristön toimialalle. Suomenkielisen perusopetuksen palvelualue ja ruotsinkielisten palveluiden palvelualue ovat laatineet seuraavan vastauksen yhteistyössä edellä mainittujen toimialojen kanssa:

Lukuvuoden alun koulumatkojen turvaamista järjestetään tällä hetkellä vapaaehtoisvoimin esimerkiksi valtakunnallisten järjestöjen, asukasyhdistysten ja koulujen vanhempainyhdistysten toimesta. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Koulutien turvaajat toimii valtakunnallisena kampanjana, ja sen sekä koulujen vanhempainyhdistysten yhteistyöllä koulumatkojen valvonta on saatu toimivasti järjestetyksi niillä alueilla, joilla on aktiivista toimintaa. MLL:n paikallisyhdistystä ei kuitenkaan ole jokaisen koulun lähellä.



Myös huoltajien rooli koulumatkaan liittyvässä liikennekasvatustyössä on merkityksellinen: Esimerkiksi Liikenneturva painottaa, että huoltajilla on merkittävä rooli esimerkin näyttäjinä ja oman lapsen oman koulutien tuntijoina.

Kaikkiaan Vantaan kaupungin järjestämään vapaaehtoistoimintaan osallistuu tällä hetkellä noin 400 tehtäviinsä koulutettua vapaaehtoista, joita ei voida siirtää muihin tehtäviin. Aloitteessa ehdotetun täysin uuden vapaaehtoisuuden luominen ja toimenpiteiden toteuttaminen vaatisi merkittävää lisäresurssia erityisesti toiminnan koordinoinnista vastuussa olevalle perusopetuksen palvelualueelle. Kustannuksia syntyisi koordinoinnin lisäksi vapaaehtoisten rekrytoinnista ja koulutuksesta sekä viestinnästä. Suunnittelu ja toteuttaminen vaatisi eri toimialojen välistä tiivistä yhteistyötä ja selkeää vastuunjakoa. Lisäksi tiedostetaan, että vapaaehtoisten rekrytointi rajattuun ja ajallisesti sidottuun toimintaan voisi olla haastavaa.

Myös vastaavan toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen järjestöyhteistyönä vaatisi lisää resursseja, jotta nykytilan selvittäminen, toimintamallin suunnittelu, testaaminen ja rakentaminen, koordinointi koulujen ja yhteisöjen tasolla sekä viestintä eri tahoille saataisiin toteutumaan.

Tällä hetkellä käytettävissä olevilla resursseilla voimme pohtia toiminnan tukemista viestinnällisesti esimerkiksi kannustamalla toimijoita aloittamaan kyseistä vapaaehtoistoimintaa. Tässä tapauksessa kuitenkin olisi toivottavaa ja järkevää, että kaupungilla olisi käytössään henkilöstöä, joka yhdistäisi halukkaat toimijat ja koulut. Lisäksi uuden toiminnan aloittaminen vaatisi koordinoimista ja siten sitoisi henkilöstöresurssia myös koulujen tasolla.

Aloitteen aihetta koulumatkojen turvaamisesta vapaaehtoisuudella pidetään siis tärkeänä mutta nykyisellä henkilöstöresurssilla mahdottomana toteuttaa. Aloitteessa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen vaatisi vähintään yhden henkilön pidempiaikaisen merkittävän työpanoksen sekä sitoisi kausiluonteisesti myös muun henkilöstön työaikaa niin eri toimialojen hallinnon kuin koulujenkin tasolla.

Koulujen ympäristön liikkumisturvallisuuteen liittyy myös liikenteen ja infrastruktuurin näkökulma, josta päävastuu kuuluu kaupunkiympäristön toimialalle. Kaupungin liikennesuunnittelussa on tehty selvityksiä esimerkiksi koululaisten kulkutottumuksiin liittyen. Selvityksissä on huomioitu turvallisuusnäkökulma. Selvitysten perusteella on toistaiseksi tehty lähinnä yksittäisiä kohdennettuja toimenpiteitä. Parasta aikaa kaupunkiympäristön toimialalla käynnistetään kuitenkin kokonaisvaltaisempaa, koulumatkat kokonaisuutena huomioon ottavaa Vantaan koulukonsepti -hanketta, jossa kehitetään kouluvyöhykemallia, jolla parannetaan koulujen lähiympäristöjen liikennejärjestelyjä. Hanke päättyy loppuvuodesta 2026. Hankkeen tavoitteena on edistää jalankulun ja pyöräilyn turvallisuutta sekä tukea lasten ja nuorten aktiivista koulumatkaliikkumista. Malliin sisältyy laaja yhteistyö koulujen, huoltajien, asukkaiden sekä kaupungin eri toimialojen kesken. Hankkeessa pilottina toimii Koivukylän koulu. Mahdollisia hyviä kokemuksia voidaan hankkeen päätyttyä hyödyntää mallin jalkauttamisessa myös muihin kouluihin, mikäli tähän saadaan tarvittavia resursseja.

Kaupunginhallitus 12.1.2026 § 9

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Tia Seppäselle ja 38 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.



Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Suomenkielisen perusopetuksen palvelualue ja ruotsinkielisten palveluiden palvelualue toteavat vastauksessaan seuraavaa:

Kaupunginhallitus pyysi asian valmisteluun palauttamisen yhteydessä selkeämpiä lukuja kustannuksista ja henkilöstöresurssien tarpeesta kullakin toimialalla. Kysyttiin myös, onko jotakin, mitä voidaan tehdä ilman merkittävää resurssilisäystä. Lisäksi kaupunginhallitus halusi, että vastauksessa huomioidaan ratiikan työmaiden mahdolliset turvallisuusriskit lasten koulureiteillä, ja miten niihin varaudutaan.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala kiittää tarkentavista kysymyksistä. Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) paikallisyhdistykset ovat jo parikymmenen vuoden ajan järjestäneet Koulutien turvaajat -kampanjaa koulujen lukuvuoden alun yhteydessä Uudellamaalla. Mukana ovat olleet ne paikallisyhdistykset, jotka ovat pystyneet vastaamaan toiminnan alueellisesta koordinoinnista. Parin viime vuoden aikana kampanja on toteutettu valtakunnallisena. Malli perustuu siihen, että järjestö vastaa kaikista käytännön järjestelyistä: hallinnoinnista, tiedottamisesta, ilmoittautumisten vastaanottamisesta, vapaaehtoisten sijoittelusta eri kouluille sekä huomioliivien hankinnasta ja päivittäisestä jakamisesta vapaaehtoisille. MLL tavoittaa parhaimmillaan omien työntekijöidensä sekä paikallisyhdistystensä jäsenten lisäksi esimerkiksi eläkeläisiä ja yritysten työntekijöitä. Vapaaehtoisten osallistumisen kynnys toimintaan on matala (esimerkiksi 30 minuuttia aamuisin työmatkan varrella), mutta koordinointi edellyttää vastuullista, pysyvää organisoijaa, minkä roolin MLL hoitaa. Myös muissa isoissa kaupungeissa (esimerkiksi Helsinki, Tampere ja Turku) koulutien turvaamista koordinoi ja toteuttaa MLL.

Mikäli ehdotettua vapaaehtoistoiminnan mallia alettaisiin laajamittaisesti toteuttaa kaupungin ja järjestöjen yhteistyönä siten, että järjestöt, eli tässä tapauksessa MLL, toimisi edelleen toiminnan organisoijana, on MLL:n omat resurssit otettava huomioon. Jos toiminnan volyymit merkittävästi yhteistyön myötä kasvaisivat, edellyttäisi se myös sitä, että MLL:n tulisi pystyä kasvattamaan omaa resurssiaan toiminnan järjestämiseksi. Järjestelmä ei myöskään takaisi toivottua oppilaiden yhdenvertaista asemaa sen edessä, sillä vapaaehtoistoimintaan perustuvalla mallilla ei voida taata sitä, että jokaiselle alueelle löytyisi tarvittava määrä vapaaehtoisia toiminnan järjestämiseksi. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla ei myöskään ole olemassa tarvittavia resursseja yhteistyön merkittäväksi lisäämiseksi. Yhteistyön lisääminen koulujen ja järjestöjen välille vaatisi yhteyshenkilöä jokaisesta koulusta. Henkilöstöryhmää, jonka toimenkuvaan tällainen voitaisiin sisällyttää, ei kouluista löydy.

Mikäli aloitteessa esitetty vapaaehtoistoimintaan perustuva koulutien turvaamisen malli puolestaan toteutettaisiin siten, että kaupunki ottaisi vastuun toiminnasta ja sen organisoinnista, edellyttäisi se kaupungilta merkittävää lisäresursointia. Kustannusten euromääräinen arviointi on haasteellista, sillä kyse olisi täysin uuden, erillisen järjestelmän suunnittelusta, käyttöönotosta ja jatkuvasta ylläpidosta. Kaupungilla ei tällä hetkellä ole rakenteita tai osaamista, joiden varaan laajamittainen vapaaehtoistoiminnan kokonaisuus voitaisiin rakentaa ja sitä valvoa. On selvää, että Vantaan kokoisessa kaupungissa tähän toimintaan tarvittavien vapaaehtoisten määrä olisi huomattava, ja resurssitarve siksikin olisi merkittävä. Mikäli toimintaan rekrytoitaisiin esimerkiksi keskimäärin 10 vapaaehtoista per koulu, tarkoittaisi se arviolta 450 uutta vapaaehtoista, kun samalla koko kaupungin vapaaehtoistyöntekijöiden määrä kaikki toimialat huomioiden on tällä hetkellä noin 400.

Lakimiesten tulkinnan mukaan kaupungin järjestämässä mallissa sille muodostuisi vapaaehtoisten osalta huomattavasti laajempia velvoitteita kuin järjestöjen kautta toimittaessa, mikä lisäisi osaltaan



toimintaan tarvittavaa resurssia ja kustannuksia. Tällaisia kaikkien vapaaehtoisten kohdalla toteutettavia velvoitteita olisivat työnantajavelvoitteet, kuten vapaaehtoistoimintaan liittyvien työsopimusten kaltaisten sopimusten laatiminen, vakuutuksista huolehtiminen, esihenkilöiden nimeäminen ja heidän vapaaehtoisille toteuttama ohjaus sekä mahdollisesti rikosrekisteriotteiden tilaaminen, käsittely ja seuranta, koska tehtävässä valvonnan kohteena olisivat lapset.

Malli vaatisi merkittävää lisäystä kasvatuksen ja oppimisen toimialan hallinnon resurssiin (koordinoiva hallinnon työntekijä, jolla asiantuntijuus vapaaehtoistoiminnasta: 50 000 euroa/vuosi ja erillinen sihteerityön resursointi). Edellä mainittujen velvoitteiden ohella resurssia tarvittaisiin vapaaehtoisten rekrytointiin, valintaan ja kouluttamiseen, perehdytysmateriaalien luomiseen sekä vapaaehtoislistojen ylläpitoon. Lakimiesten mukaan kaupungille muodostuisi myös velvoite huolehtia vapaaehtoisten sijaisjärjestelyistä tilanteissa, joissa vapaaehtoisia on poissa. Toiminnan paikallinen organisointi ja johtaminen ei olisi mahdollista keskitetysti hallinnon tasolta, vaan vaatisi vastuuhenkilön (esihenkilön) jokaisen koulun tasolle. Kouluissa ei työskentele ammattiryhmää, jonka toimenkuvalta tätä voitaisiin edellyttää. Tulisi myös selvittää, voiko koulujen alaisuudessa tapahtua tämänkaltaista toimintaa, joka ajoittuu varsinaisen koulupäivän ulkopuolelle esimerkiksi aamuihin.

Erityisen haasteensa loisi se, että toiminnan huippu ajoittuisi kaikissa Vantaan peruskouluissa samaan ajankohtaan koulujen lukuvuoden käynnistymisen yhteyteen. Esimerkiksi rehtoreilta ei ole mahdollista irrottaa toiminnan paikalliseen johtamiseen tarvittavaa työaikaresurssia, sillä koulujen lukuvuoden käynnistäminen sitoo rehtorit toisiin tehtäviin. Olisi kuitenkin olennaista, että mahdollisesti ilmenevät paikalliset haasteet (esimerkiksi vapaaehtoisten sijaisjärjestelyt) saataisiin hoidettua.

Yleisesti kaupungin järjestämässä toiminnassa on huomioitava velvoite kaikkien oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Tällaisessa mallissa se saattaisi lakimiehen mukaan tarkoittaa sitä, että kaupungille muodostuisi velvoite huolehtia, että jokaisen koulun alueella olisi tarkasti muodostetun arvion mukaan riittävä määrä vapaaehtoisia, ja näiden vapaaehtoisten sijoittelu olisi kohdennettu turvallisuuden kannalta kriittisimpiin paikkoihin kunkin koulun läheisyydessä. Tämä vaatisi tarkkaa riskienarviointityötä ja sitoisi huomattavasti resursseja myös esimerkiksi kaupungin liikennesuunnittelussa. On myös mahdollista, että selvitykset riskipaikoista tulisi tilata ulkopuoliselta, objektiiviselta toimijalta. Kuten aiemmin on todettu, saattaisi vapaaehtoisten rekrytoinnista muodostua haaste, ja on todellinen riski, ettei velvoitetta kaikkien oppilaiden yhdenvertaisesta kohtelusta pystyittäisi välttämättä toteuttamaan.

Kaikessa edellä mainitussa on huomioitava resurssin tarpeen pysyvyys, sillä suuri osa tehtävästä työstä ei ole kertaluontoista esimerkiksi siitä syystä, että vapaaehtoiset vaihtuvat vuosittain, ja kouluympäristöjen riskipaikat tulisi arvioida säännöllisesti.

Koska kaupungilla ei ole tällaista toiminnallista rakennetta eikä resursseja luoda sitä, järjestöpohjainen malli on tarkoituksenmukaisin ja toimivin tapa lisätä kouluteiden liikenneturvallisuutta. On myös MLL:n puolesta toivottavaa, että järjestö saa itse jatkaa toimintaa, johon sillä on pitkät perinteet. Koulutien turvaamisen kampanja on MLL:lle tärkeä väylä lisätä positiivista näkyvyyttä paikkakunnalla ja mahdollisuus kohdata uusia vapaaehtoisia.

Kaupunki voi tukea olemassa olevaa mallia viestinnän keinoin ja tiedottaa MLL:n toiminnan mahdollisuuksista esimerkiksi vanhempainyhdistyksiä, mutta sen ei ole perusteltua ottaa organisoijan roolia. Joidenkin koulujen kohdalla Uudellamaalla MLL on saanut ko. toimintaan mukaan myös isompia oppilaita, esimerkiksi yläkoululaisia. Tästä voidaan selvittää lisätietoja ja harkita sen jälkeen, onko mahdollista viestinnällisin keinoin kannustaa perheitä tai kouluja tällaiseen isompia oppilaita sitouttavaan yhteistyöhön MLL:n kanssa, mikä toki toimisi erinomaisena tapana lisätä oppilaiden osallisuutta lähi- ja koulu yhteistyössä. Koska toiminta-aika kuitenkin sijoittuisi ainakin osittain varsinaisten koulupäivien ulkopuolelle, on



ensin saatava lisätietoa, ja vasta sen jälkeen voidaan miettiä, miten ja mille taholle asiasta mahdollisesti voitaisiin viestiä.

Ratikan rakentaminen ja muuttuvat liikennejärjestelyt näkyvät tulevien vuosien ajan ympäri Vantaata. Työmaat vaikuttavat myös lasten ja nuorten arkeen. Ratikkatiimi kertoo uusista työmaista ja liikennejärjestelyistä hyvissä ajoin ennen niiden alkua. Työmaiden lähialueiden asukkaat, koulut ja muut yhteistyötahot saavat tiedon kirjeitse, minkä lisäksi tietoa jaetaan muun muassa kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Tiedotteet uusista tai muuttuneista kulkureiteistä jaetaan koulujen kautta perheille myös Wilma-tiedotteina. Työmaat ja liikennejärjestelyt koko ratikan hankealueella on koottu karttapalveluun.

Ratikkatiimi järjestää tarpeen mukaan infotilaisuuksia asukkaille ja yrittäjille. Lisäksi kouluissa vierailaan kertomassa lapsille, kuinka työmaiden läheisyydessä liikutaan turvallisesti. Työmaiden läheisten koulujen kanssa tehdään jatkuvaa yhteistyötä.

Kun kulkureitit muuttuvat, seurataan ensimmäisinä päivinä järjestelyiden toimivuutta. Lisäksi rakentajat tarkkailevat päivittäin, kuinka liikennejärjestelyt toimivat. Turvallisuuspuutteisiin reagoidaan ja tarvittaessa järjestelyjä parannetaan. Puutteita korjataan sitä mukaa, kun niitä havaitaan. Järjestelyjä parannetaan myös saadun palautteen perusteella.

Jotta reitit eivät muuttuisi liian usein, pyritään liikennejärjestelyt tekemään aina mahdollisimman pitkäksi aikaa. Esimerkiksi Tikkurilan keskustassa nykyiset poikkeusreitit ovat pääosin käytössä usean vuoden ajan.

Rakentajat huolehtivat työmaiden ja kiertoreittien turvallisuudesta. Muuttuvat kulkureitit vaativat huolellisuutta ja varovaisuutta kaikilta, jotka liikkuvat työmaiden läheisyydessä. Vastuu liikenneturvallisudesta on kuitenkin meillä jokaisella. Jotta kulkureitit olisivat turvallisia kaikille, on tärkeää, että jokainen noudattaa työmaiden alennettuja nopeusrajoituksia ja liikennesääntöjä.

Kaupunginhallitus 13.4.2026 § 17

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Tia Seppäselle ja 38 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana esittelijä teki esitykseensä seuraavan muutoksen:

”Ratikan rakentaminen ja muuttuvat liikennejärjestelyt näkyvät tulevien vuosien ajan ympäri Vantaata. Työmaat vaikuttavat myös lasten ja nuorten arkeen. Ratikkatiimi kertoo uusista työmaista ja liikennejärjestelyistä hyvissä ajoin ennen niiden alkua. Työmaiden lähialueiden asukkaat, koulut ja muut yhteistyötahot saavat tiedon kirjeitse, minkä lisäksi tietoa jaetaan muun muassa kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. ~~Tarpeen mukaan tiedotteet uusista kulkureiteistä jaetaan koulujen kautta perheisiin myös Wilma-tiedotteina.~~ *Tiedotteet uusista tai muuttuneista kulkureiteistä jaetaan koulujen kautta perheille myös Wilma-tiedotteina.* Työmaat ja liikennejärjestelyt koko ratikan hankealueella on koottu karttapalveluun.”

**Päätös:**

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallitus jätti asiaan seuraavan yhteisen pöytäkirjalausuman:

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä lasten turvallisten koulureittien varmistamista. Erityisesti ratikkatyömaiden aiheuttamat poikkeusjärjestelyt lisäävät riskejä. Kulkureittien on oltava selkeitä ja turvallisia ja perheille tulee tarjota ajantasaista, saavutettavaa ja ymmärrettävää tietoa siitä, miten kouluun pääsee turvallisesti muuttuvissa tilanteissa.

Kaupunginvaltuusto 27.4.2026 § 5**Kaupunginhallituksen esitys:**

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunginvaltuusto jätti asiaan seuraavan, yhteisen pöytäkirjalausuman:

“Kaupungin tulee selvittää ja edistää yhdessä MLL:n sekä muiden mahdollisten yhteistyökumppanien kanssa jo hyväksi todetun Koulutien turvaajat-kampanjan laajentamista ja organisointia. Erityistä huomiota koulujen lähiympäristön liikenneturvallisuuteen tulee kiinnittää ratikkahankkeen työmaiden vaikutusalueilla.”

Liite:

- allekirjoitettu Tia Seppäsen ja 38 muun valtuutetun aloite koulujen ympäristöjen liikenteen turvallisuuden parantaminen

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot:

ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström, puh. 043 825 7442

opetuspäällikkö Pepita Kaskentaus, puh. 040 720 2962

iltapäivätoiminnan koordinaattori / opetustoimen asiantuntija Riikka Hakola, puh. 040 629 9971

suunnittelija Mia Kunnaskari, puh. 040 826 1221

osallisuusasiantuntija Riikka Nenonen, puh. 040 141 8164

liikenneinsinööri Olli Tamminen, puh. 043 827 1043

vuorovaikutusasiantuntija Veera Wallenius, puh. 040 182 5968

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)